

فروشگاه ، بزرگترین سایت تخصصی معماری

جهت مشاهده آموزش نرم افزارهای معماری از صفر تا ۱۰۰ با زبان فارسی و با

کمترین هزینه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده نقشه ها ، پایان نامه و طرح های نهایی آماده معماری جهت کانسپت

گرفتن و یا تحویل پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده مقالات ، رسالات و مطالعات نهایی آماده معماری جهت تحویل

پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

بزرگترین سایت تخصصی معماری WWW.CADYAR.COM

جهت عضویت در کانال ما در تلگرام کافیسیت روی عکس زیر کلیک کنید.

برای انجام پروژه های عمران و معماری با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyar60>

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyarmemar>

ایمیل

Vrya.cadyar@gmail.com

جهت مشاهده مطالب زیر به صورت رایگان کافیسیت روی لینک روبرو عنوان موردنظر کلیک کنید

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473)

دانلود رایگان کتب معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262)

آموزش رایگان پست پروداکشن در معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377)

دانلود رایگان مقالات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=206](http://www.cadyar.com/?CAT=206)

دانلود رایگان نقشه های معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1300](http://www.cadyar.com/?CAT=1300)

دانلود رایگان رساله و مطالعات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=283](http://www.cadyar.com/?CAT=283)

آموزش رایگان نرم افزار های معماری

جهت مشاهده مطالب کاربران مهمان که مطالب خود را به صورت رایگان و یا در قبال هزینه به اشتراک گذاشته اند در سایت کدیاری [اینجا](#) کلیک کنید.

شما نیز میتوانید مطالب خود را در سایت کدیاری به اشتراک بگذارید تا بدون هیچ هزینه ای صاحب شغل دوم شوید. جهت اشتراک گذاشتن مطالب خود [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات معماری با
قیمت پایین با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

قسمتی از رساله طراحی کتابخانه در ۱۰۰ صفحه
در قالب ورد:

شناخت موضوع

۱-۱ تعریف کتابخانه

«کتابخانه به مجموعه ای از اطلاعات و منابع و خدمات اطلاعاتی گفته میشود که توسط یک نهاد عمومی، خصوصی یا یک شخص نگهداری و اداره می شود. از نگاه سنتی، کتابخانه به طور معمول به مجموعه ای از کتابه گفته می شود.»

زمانی کتابخانه تنها انباری برای نگهداری کتابها و کتابداران نیز به منزله انباردارانی پنداشته می شدند، انبارهایی غیر فعال و انباردارانی بی تفاوت دور از دید مراجعین، در چند دهه اخیر پیشرفتهای شگرفی در زمینه کتابداری به وقوع پیوسته است، کتابخانه ها موسساتی خدماتی هستند و کتابداران نیز در جهت

یاری رساندن به مراجعین برای بهره گیری هر چه بیشتر و بهتر از خدمات کتابخانه گام بر میدارند.

برای کتابخانه تعاریف گوناگونی در منابع مختلف آمده است ولی در مجموع کتابخانه مجموعه ای است عمومی و یا خصوصی از کتاب (یا مواد غیر کاغذی چون: نوار، ویدئو، نقشه، میکرو فیش و یا نرم افزارهای رایانه ای و...) که بطوری مشخص سازمان یافته است تا در جهت مطالعه به آسانی قابل دسترسی و مراجعه باشد، اصطلاح کتابخانه همچنین به اتاق یا ساختمانی اطلاق می شود که در آن کتاب نگهداری می شود.

کتابخانه از دیدگاه رانگانان عبارتست از: موسسه یا بنگاهی عمومی که وظیفه دارد از مجموعه کتابها مراقبت کند، مجموعه را در دسترس افرادی که نیاز به استفاده از آن دارند قرار داده و ساکنین همجوار خود را به افرادی کتاب خوان و خواننده کتاب تبدیل نماید، بدین ترتیب کتابخانه موسسه ای عمومی در نظر گرفته شده که از آن انتظار می رود خوانندگان بالقوه را به خوانندگان بالفعل تبدیل کند و این نمای یک کتابخانه امروزی است.

امروزه کتابخانه ها به طرق مختلفی دسته بندی و شناخته می شوند، برخی برای تامین حق مولف بر پا می شوند و به صورت کتابخانه ای امانی از هر نشریه یک نسخه نگهداری می کنند تا بعنوان حقوق مولف آن نگهداری شود. گونه دیگر کتابخانه نوع دانشگاهی آن است که معمولا حاوی کتابهای کمیاب و نسخه های خطی و مجموعه ای وسیع از کتب تخصصی است و پاسخگوی قشر دانشگاهی جامعه می باشد، کتابخانه شهری، کتابخانه استقرایی و کتابخانه مدارس نیز نمونه های دیگری از انواع کتابخانه هستند که وظیفه اصلی آنها یکی فراهم آوردن امکانات قرائت کتاب برای سرگرمی یا آموزش و دیگری بالا بردن سطح فرهنگ مخاطبان خود می باشد و لزومی به تخصصی بودن آنها نیست.

۱-۲ تاریخچه کتاب و کتابخانه در عهد باستان

شاپور اول ساسانی در بغداد کتابخانه معظمی ایجاد کرده بود که تا زمان استیلای طغرل سلجوقی بر جا مانده و در اثر هجوم وی این کتابخانه دستخوش تاراج و غارت قرار گرفته و از بین میرود.

همچنین از نوشته های **ابی سهل بن نوبخت** و **ابن الندیم** چنین برمی آید که از دوران ساسانی ها ۸۲ جلد کتاب در امور مذهبی — ۹ جلد در مورد شکار و پند و اندرز و ... — ۷۰ جلد در متون مختلف از زبان پهلوی به زبان عربی نقل و ترجمه شد و به گفته جر جی زیدانی و رفاعی، خاندان نوبختی ها به تنهایی بیست جلد کتاب در حکمت و آداب معاشرت و موسیقی از پهلوی به عربی ترجمه کرده اند.

از خرابه های شهرهای باستانی سومریان چنین بر می آید که سومریان در حدود ۲۷۰۰ سال قبل از میلاد مسیح کتابخانه های شخصی، مذهبی و دولتی برپا کرده بودند، مشهور است که کتابخانه «تلو» مجموعه ای متجاوز از ۳۰۰۰۰ لوحه گلین داشته است، تمدن سومریان از ۳۵۰۰ سال پیش از میلاد پا گرفت در عهد پلائی «اور» شکوفا شد. مورخان سومری ثبت تاریخ جاری و بازسازی داستان گذشته شان را آغاز کردند. کهن ترین نظام نگارش شناخته شده خط میخی است و اعتبار سومری ها به سبب ابداع این خط و خدمت بزرگ آنها به بشریت است.

۱-۲-۱ تاریخچه کتابخانه در اردبیل

نخستین کتابخانه در اردبیل در قرن ۸ ه.ق. به همت شیخ صدرالدین اسلام، فرزند شیخ صفی الدین اردبیلی، در جوار آرامگاه پدرش جهت استفاده عموم ایجاد شد. پس از کتابخانه آستان قدس رضوی، کتابخانه اردبیل قدیم ترین و غنی ترین کتابخانه ایران به شمار میرفت. شیخ صفی الدین اردبیلی به سال ۷۰۰ ق. جانشین شیخ زاهد گیلانی گردید و خانقاهی برای مریدانش ترتیب داد و کتابخانه ای نیز بنیان نهاد که پس از مرگ او، کتابخانه همچنان مجمع مریدان بود. مخصوصاً پس از تشکیل سلسله صفویه (۹۰۷ ق.)، به کتابخانه و آرامگاه شیخ توجه بیشتری شد به حدی که شاه عباس اول صفوی (۹۹۶-۱۰۳۸ ق.) در سنه ۱۰۱۷ ق. کتابهای گرانبهائی به آنجا وقف کرد.

آدم اولئاری که به سال ۱۰۴۷ ق. / ۱۶۳۷ م. از این کتابخانه بازدید کرده، می نویسد که اکثر کتابهای خطی آنجا از نظر هنر و درونمایه در دنیا بی نظیرند.

جیمز موریه انگلیسی این کتابخانه را به سال ۱۲۲۷ ق. / ۱۸۱۲ م. در حالی که کتابها بر روی هم انباشته شده بود، دیده است. در جنگ دوم ایران و روس (۱۲۴۱-۱۲۴۳ ق.)، این کتابخانه به عنوان غنیمت جنگی به تصرف روسها در آمد و تعداد ۱۱۴ نسخه از کتابهای نفیس و نادر آن به پترزبورگ فرستاده شد. در سال ۱۳۱۴ ش. تعداد کتابهای باقی مانده به دستور وزارت معارف به تهران انتقال یافت. در سال ۱۳۲۸ ش. کتابخانه ای عمومی با نام «قرائتخانه عمومی» با ۹۰۰ جلد کتاب جهت استفاده عموم، به ویژه معلمان، به همت معاون رئیس فرهنگ اردبیل تأسیس شد. در سال ۱۳۴۶ با تشکیل کتابخانه عمومی اردبیل، مجموعه قرائتخانه عمومی به این کتابخانه منتقل گردید، که با نام «کتابخانه عمومی شماره یک»، قدیم ترین کتابخانه عمومی در مرکز استان اردبیل به شمار می رود.

۱-۳ وضعیت جاری کتابخانه های ایران

در بررسی وضعیت کتابخانه های عمومی ابعاد مختلفی را میتوان مد نظر قرار داد از جمله: تعداد کتابخانه ها و ساختمان و فضای فیزیکی آنها - تجهیزات و غنای منابع کتابخانه ای - نیروهای متخصص پرسنل کتابخانه ها - از طرف دیگر تعداد اعضاء فعال کتابخانه های عمومی - میزان مراجعه افراد - تعداد کتبی که در یک مقطع زمانی به امانت گرفته می شوند و تنوع موضوعی این کتابها نیز می تواند از نکات مهم و اساسی باشد که در نتیجه گیری بحث اشاره به آنها اجتناب ناپذیر می نماید.

۱-۴ تعداد کتابخانه ها:

جدول زیر نمایانگر تعداد کتابخانه های عمومی در سالهای ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۰ میباشد:

ردیف	سال	تعداد
۱	۱۳۵۶	۳۶۹
۲	۱۳۵۷	۳۷۳
۳	۱۳۵۸	۳۷۱
۴	۱۳۵۹	۳۸۱
۵	۱۳۶۰	۴۱۵
۶	۱۳۶۱	۴۲۵
۷	۱۳۶۲	۴۵۰
۸	۱۳۶۳	۴۷۸
۹	۱۳۶۴	۴۹۲
۱۰	۱۳۶۵	۴۸۱
۱۱	۱۳۶۹	۵۱۳
۱۲	۱۳۷۱	۵۱۵
۱۳	۱۳۷۵	۵۳۰
۱۴	۱۳۸۰	۵۷۰

از ارقام فوق فقط درصد اندکی به معنای واقعی کتابخانه تلقی میگردند و بقیه، فضاهای نامناسب و غیر استاندارد هستند که به هیچ عنوان با خدمات کتابخانه ای سازگاری نداشته و عملاً نباید آنها را کتابخانه محسوب کرد و این در حالی است که بخش عمده ای از مجموعه ۳۶۹ واحد کتابخانه ای که تا سال ۱۳۵۶ وجود

داشته اند نیز تا بحال تخریب شده اند و یا به تعمیرات اساسی و اصلاحات فوری و ضروری محتاجند، ساختمان و تاسیسات آنها از کمترین سرویس نگهداری بی بهره بوده اند. به عبارت دیگر در کشور ما برای رسیدن به وضعیت استاندارد بیش از ۷۰۰۰ کتابخانه عمومی باید احداث گردد.

۱-۵ اهداف کتابخانه های عمومی

۱-۵-۱ کشورهای توسعه یافته

هدفهای کلی کتابخانه های عمومی دانمارک عبارتند از: تشویق مردم به مطالعه، کمک به آموزش رسمی و غیر رسمی، کمک به فعالیتهای فرهنگی. تربیت و عرضه اطلاعات این هدفها در کلیه سطوح بزرگسالان و کودکان و دانش آموزان دنبال می شود.

کتابداران آلمان غربی معتقدند که مردم کشورشان باید تصویر هماهنگی از نیروهائی که تاریخ زمان معاصر و گذشته را شکل می بخشد در اختیار داشته باشند بدین منظور کتابخانه های عمومی آلمانی هدفهای زیر را دنبال میکنند:

۱) تهیه امکانات و منابع به منظور آموزش و بازآموزی افراد

۲) تهیه امکانات به منظور تقویت تفکر انتقادی موردنیاز در دنیایی که افراد آن توسط اطلاعات درست و نادرست لحظه به لحظه بمباران می شوند.

۳) تهیه امکانات و منابع به منظور آگاه کردن مردم از جنبه های علمی و تکنیکی زمان و مکان محیط بر آنها.

بنا بر اعتقاد کتابداران امریکا کتابخانه عمومی واسطه ای است میان علم و دانش و مردمی که به کتابخانه روی می آورند.

۱-۵-۲ کشورهای در حال توسعه

هدفهای مورد توجه کتابخانه ای عمومی چین به دو گروه تامین نیازهای سیاسی و نیازهای اقتصادی کشور تقسیم شده است، هر دو هدف از دو مسؤلیت اساسی ناشی شده که عبارت است از کمک به آموزش سیاسی مردم و کمک به بهبود افزایش تولید. بر این اساس کلیه شکلهای سازمانی فعالیتهای فنی و مالی و فیزیکی کتابخانه ها برای خدمت به این دو منظور نهائی شکل و سازمان می یابد.

کتابداران هندوستان سه اصل را سرمشق خود قرار

داده اند:

اصل اول به نقش کتابخانه به عنوان واسطه بین مواد چاپی و جامعه کتابخانه تاکید دارد.

اصل دوم بر فراهم بودن امکان دسترسی جویندگان به موادی که مورد نیاز آنهاست اهمیت میدهد.

اصل سوم بر نقش کتابخانه به عنوان عرضه کننده آنچه که در کتابخانه موجود است اصرار می ورزد.

بگونه ای که **ع.ا.صابر** می نویسد اهداف کتابخانه های عمومی در کشورهای در حال توسعه عبارتند از:

– فراهم آوردن ابزارهای تحقیق و مطالعه

– پاسخگوئی به مراجعان

– پاسخگوئی به نیازهای آموزشی، مدنی و فرهنگی

– تشویق مردم به مطالعه

– پاسخگوئی به سؤالات مراجعان

– اشاعه اطلاعات

۳-۵-۱ اهداف کتابخانه های عمومی در ایران

علی نیکسار می نویسد:

کتابخانه عمومی یک مرکز فرهنگی است، کتابخانه عمومی یک مرکز تحقیق است. کتابخانه عمومی محل مطالعه اکثر اهالی کتاب خوان شهر است.

مرتضی کوکبی در پایان نامه فوق لیسانس خود نوشته است که وظایف کتابخانه های عمومی را می توان در دو جمله خلاصه کرد:

– برآوردن نیازهای جامعه به وسیله گردآوری اطلاعات موثق در زمینه های مورد نیاز جامعه

– تشویق مردم و فرصت دادن به آنان برای آموزش و پرورش همیشگی خود

خانم انصاری مینویسد:

ناگزیر هستیم جوانان را بهتر بشناسیم، نسلی که فریاد می کشد ولی صدایش بجایی نمیرسد بسیار تنها و متحیر بر سر دو راهی شرق

و غرب قرارگرفته گوش به موعظه گران و سرگرم کنندگان فرا می دهد و نگاه می کند ولی آرام نیست و قانع نمیشود، احساس میکند در حال قالبی شدن و در عین حال میل دارد خودش باشد. به نظر من مهمترین نقش کتابخانه همین جاست که در جهانی ظاهر واحد کثرت و مخاطبانی باشد و لزومی به تخصصی بودن آنها نیست.

بند ۱۳ از اصل سوم: تامین خود کفائی در علوم فنون، صنعت و کشاورزی و امور نظامی مانند اینها (خلق ابتکار)

قسمت ب از بند ۶ اصل دوم: استفاده از علوم و فنون و تجارب پیشرفته بشری و تلاش در پیشبرد آنها (جذب و انطباق)

بر اساس بندهای ذکر شده از اصل دوم و سوم قانون اساسی، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است تا همه امکانات خود را برای نیل به اهدافی که ذکر شده بکار برد، راقم این سطور، مفاهیم «یادگیری مهارتها» «توسعه مهارتها» «جذب و انطباق» و «خلق و ابتکار» که محتوی هر بند را خلاصه میکند در انتهای هر بند قرار داده است تا بتواند در نمایی که بعنوان راهنما می تواند در تعیین هدفهای کتابخانه های عمومی ایران مورد استفاده قرار گیرد بهره برد. این نما رابطه دو جانبه آموزشی رسمی و غیررسمی و فرهنگ و دانش مدون بشری را به نمایش می گذارد و نشان میدهد که هر نوع آموزشی به نحوی با فرهنگ مدون بشری در ارتباط دو جانبه است بدین معنی که هر فرد بالقوه و یا بالفعل هم از فرهنگ مدون بشری استفاده میکند و هم بر فرهنگ مدون بشری تاثیر می گذارد.

– کیفیت پایین و تنوع محدود کتب موجود در کتابخانه های عمومی بویژه در موضوعات علمی، تکنولوژی و آموزشی محسوس است.

– تناسبی بین تعداد کتب به امانت داده شده توسط کتابخانه های عمومی کشور و تعداد مراجعان وجود ندارد.

– اینکه در سال ۱۳۷۰ به طور متوسط به ازاء هر ۱۰۰ نفر مراجعه کننده به کتابخانه ها ۳۶ جلد کتاب به امانت داده شده است حکایت از آن دارد که قریب ۲/۲ از مراجعه کنندگان به کتابخانه ها، کتابی به امانت نگرفته اند و مراجعه آنان جهت درس خواندن، انجام تکالیف درسی و گذراندن اوقات بیکاری بوده است.

۶-۱ وظیفه کتابخانه های عمومی است که :

(۱) علم و دانش را در اختیار عالم قرار دهد و کتاب خوان و کتاب شناسان را فاضل تر سازد.

۲) دانش را به قشر محروم اجتماع که به کتابخانه و دانش خفته و نهفته در لابلای طبقات آن احتیاج دارند ولی خود از آن بی خبر است برساند، گروه‌هایی از این قشر عبارتند از بی سوادان، کم سوادان با سوادان بی علاقه به کتاب، نابینایان، معلولان، بیماران، بیماران روانی، زندانیان و کهنسالان.

۷-۱ نقش کتابخانه ها در گسترش فرهنگ کتابخوانی

همه روشهای آگاهی رسانی را می توان به دو گروه تقسیم کرد: متحرک و ثابت

اگر ارتباط اندیشه، جریان گذرنده آبی داشته باشد، آن را متحرک می نامیم مانند آنچه از طریق بیان، رادیو، تلویزیون و... در برنامه های زنده کسب می کنیم.

ارتباط فکری ثابت، آن است که پیام در قالبی دائمی حفظ شود به عبارت دیگر، پیام هنگامی ثابت است که وسیله مورد استفاده برای رساندن آن، خود دارای دوام باشد. اما سرغنظر از دوام یک اثر، اطلاعات فراهم شده، هنگامی قابل بهره گیری هند که به نحوی نظم بندی شوند و بازیابی آنها، خالی از دشواری باشد و همین ویژگی است که ما را در برابر نهاد کتابخانه قرار می دهد. از این رو کتابخانه با توجه به وظیفه ای که در نگهداری و نظم دانایی های ضبط شده دارد، حیاتی ترین عامل تبادل فکریست و بدون آن ارزش هر یک از هر گروه ارتباط فکری، به حداقل می رسد.

در سراسر تاریخ فرهنگ بشر، کتابخانه به عنوان نهاد اجتماعی بازتابی از شرایط زمان بوده است، اگر زمانی، مجموعه ای کتاب، به نام مخزن و گنجینه در بنائی در بسته و دور از دسترس مردم نگهداری می شده و یا به طریقی کتاب و کتابخانه رو به انهدام و نیستی رفته، جامعه نیز دوران انحطاط و تاریکی را گذرانده و هر گاه کتابخانه ها افزوده شوند و نشر کتاب بیشتر شود، جامعه رونق یافته و دوران شکوفائی خود را می گذرانند.

بنابراین کتابخانه ها و اجتماع، از گذشته تا کنون همپای هم پیش رفته اند و یکی بر دیگری اثر بخشیده است. انحطاط یکی باعث زوال، و رشد دیگری باعث ترقی آن یکی خواهد بود. از این رو می بینیم کتابخانه ها بر اساس نیاز قشرهای مختلف جامعه زاده میشوند و هر چه با پیشرفت جوامع بر گروهها افزوده میشود نوع کتابخانه ها نیز فزونی می یابد.

در دنیای امروز و در عصر حاضر، در بیشتر جوامع طبقه بندی های ثابت اجتماعی بر هم خورده است. میزان باسوادان افزایش

یافته و گره‌های تازه ای در هر اجتماع حضور پیدا کرده اند. با همه این وجود، تازگی های کنونی در قشرهای اجتماعی کتابخانه ها به لحاظ خصلت جدائی ناپذیری خود از جامعه، حتی در کشورهای که از نظر دموکراسی پیش رفته اند، همچنان بر اساس گروه‌های اجتماعی پدید می آیند و هر یک از انواع آنها، جز کتابخانه ای که برای تمامی افراد جامعه تاسیس شده باشد، خدمت به طبقه ای معین را در نظر دارند.

نیاز به ذخیره سازی و مدیریت مجموعه های عظیم اطلاعاتی که روی رسانه های گوناگون ارائه می شوند اساس و بنای فلسفه ایجاد کتابخانه ها است. ماهیت رسانه ای که برای ذخیره سازی اطلاعات استفاده می شود نوع نظام و فلسفه کتابخانه را مشخص میکند، در کتابخانه های سنتی و رایج، روشها و ساز و کارهایی برای مدیریت و کنترل منابع کاغذ وجود داشته است اما در عصر الکترونیک باید منابع الکترونیکی دیجیتالی مدیریت و کنترل شوند. این روند باعث شده تا وظایف و عملکردهای کتابخانه های سنتی دچار دگرذیسی و تغییرات اساسی شوند. نشر الکترونیکی باعث شده که کتابداران عصر الکترونیک نیازمند کسب مهارتهای جدیدتری باشند اگر در این فرآیند کتابداران با جدیت، همت و خودباوری شرکت نکنند قطعاً آینده از آن ایشان نخواهد بود. بعنوان عالی ترین نتیجه از این بخش پاسخی برای یک سوال اساسی مطرح است:

آیا دسترسی یکپارچه الکترونیک با پوشش وسیع منابع اطلاعاتی کتابخانه را همچون یک موجود فیزیکی از هستی اش محروم خواهد کرد؟

جواب ما این است که کتابخانه همچون یک ساختمان به بودنش به عنوان یک مکان مرکزی ادامه خواهد داد که مردم جستجوی دانش یا پیدا کردن یک جای آرام برای مطالعه به طرف آن خواهند آمد. در عین حال فرد از طریق ارتباط الکترونیک نیز وارد خواهد شد، ثبت نام خواهد کرد، در دوره های آموزشی از راه دور شرکت خواهد کرد، با به کارگیری فهرست درون خطی، تحقیق شخصی خود را در فهرست کتب انجام خواهد داد و حتی می تواند به وسیله تلفن، پست، گفتگوی الکترونیک و یا فکس از یک کتابدار مرجع مشورت بخواهد.

فقدان مطالعه یا کمبود آن در زمینه های سیاسی مذهبی جوانان بسیار بارز و آشکار است و این کمبود باعث ضعف نگرشهای سیاسی مذهبی و بی تفاوتی و خاموشی سیاسی و عدم مشارکت مذهبی گردیده و موجب می شود که افکار پراکنده و جهت گیری های شکل نیافته افزایش یابد. جامعه ای که فرهنگ کتاب خواندن در قشر تحصیل کرده اش و در میان دانشجویانی که مناسبترین زمان را برای مطالعه دارند به این صورت می باشد وضعیت جامعه نگران

کننده خواهد بود و در این راستا اجرای سیاست توسعه فرهنگی مطالعه از اهم وظایف کتابخانه مرکزیر خواهد بود.

مطالعات، پژوهشها، اظهارنظرهای مسئولان و دست اندرکاران امر نشر و توزیع کتاب، همه و همه بر این واقعیت تاسف بار دلالت دارند که در کشور ما به رغم تحولات چشمگیر در همه عرصه های اجتماعی و اقتصادی هنوز فرهنگ کتابخوانی در ابتدای راه است.

بر اساس گفتارها و اظهارنظرها مقوله فرهنگ کتابخوانی و مشکلات آن در عرصه های مختلفی چون چاپ و نشر کتاب، گرانی قیمت کتاب، مسائل محتوایی، گوناگونی سلیق جامعه و کاستی های نظام آموزشی مدارس بررسی شده اند اما آنچه در این میان کمتر مورد توجه قرار گرفته، «کتابخانه ها» هستند.

کتابخانه به مثابه اساسی ترین عامل ترویج فرهنگ کتابخوانی و امر کتابت در محاق فراموشی قرار گرفته است. هر سال دهها کتاب ارزشمند با موضوعهای مختلف به چاپ میرسد اما تصور اینکه همه علاقمندان کتاب بتوانند همه این عناوین را تهیه و در مجموعه های شخصی خود نگهداری کنند، تصوری اغراق آمیز خواهد بود بنابراین وجود کتابخانه های غنی و کارآمد در عرصه ارائه خدمات علمی و فنی برای دستیابی راحت جامعه و محصولات فرهنگی تولید شده و در داخل و محصولات فرامرزی امری ضروری است.

نشانه های روشن و کم توجهی به این نهاد فرهنگی در آمار رسمی کتابخانه های کشور (به رغم رشد کمی درخور توجه بعد از انقلاب اسلامی) آشکار می شود و در کشورهایی که میزان سرانه مطالعه و تولید کتاب در آنها بالاست از شیوه های گوناگونی برای گسترش فرهنگ کتابخوانی استفاده می شود که از آن میان میتوان به وجود کتابخانه ها در جوار مراکز عمده تهیه و خرید ملزومات ضروری مردم اشاره کرد.

۱-۸ بررسی چند نمونه از خدمات عمومی کتابخانه ها

۱-۸-۱) نشستها و همایشها

بخش خدمات عمومی کتابخانه ها به منظور علاقمند کردن جامعه به مطالعه و کتابخوانی، تبلور استعداد و تواناییهای جمعی، شناخت تاثیر کارهای گروهی در بهسازی اندیشه ها و خلاقیتها و همچنین تقویت حس همکاری و مشارکت افراد در انجام کارهای گوناگون،

همایشها و نشستهای مختلفی را در راستای هدف، خط مشی و حوزه عملکرد کتابخانه برگزار می کنند.

۲-۱-۱ نمایشگاه کتاب

جائی است که کتاب را به شکلهای مختلف آن و در زمینه های موضوعی گوناگون به نمایش می گذارند و

ممکن است با هدفهای مختلف نیز برپا گردد:

- سیر تکامل تاریخ، شامل: سنگ نبشته، لوحهای فلزی و گلی و چوبی، طومارهای پاپیروسی و چرمی، کتاب پوستی، کتاب کاغذی و انواع آن، انواع کتابهای غیرکاغذی و نشر کتابهای الکترونیکی عصر فن آوری اطلاعات و ارتباطات.

- جدیدترین ارائه کتاب به لحاظ نو آوریهای صنعت بشر.

- در یک زمینه موضوعی، مثل: کلیه انتشارات حوزه کتابداری و اطلاع رسانی از ابتدا تا کنون و یا خاص آن نظیر آثار مربوطه به مرجع و کار مرجع.

- بررسی تاریخی یک موضوع، مانند: کلیه انتشارات حوزه کشاورزی از دورترین ایام تا زمان حاضر بر حسب تاریخ و دوره انتشار.

- برای گروه خاص خوانندگان، نظیر: کودکان و نوجوانان و طرفداران حفاظت محیط زیست، دامپزشکان، بازنشستگان، زنان، نابینایان و...

- برای تکمیل اطلاعات یک همایش، مثل: نمایشگاه کتابهای ویژه و برگزیده شورای کتاب کودکان که در کنار گردهمایی سالانه آن به مناسبت معرفی آثار منتخب اهدای لوح و جایزه توسط کتابخانه تحقیقاتی شورا برپا می گردد.

- به مناسبتهای مختلف مذهبی، ملی، جهانی و... نظیر: نمایشگاه ادبیات جنگ به مناسبت سالگرد جنگ تحمیلی ایران و عراق در کتابخانه های عمومی، نمایشگاه کتابهای مربوط به ارتباطات و اطلاع رسانی به مناسبت روز جهانی ارتباطات در برخی کتابخانه های اختصاصی و دانشگاهی، نمایشگاه آثار مختلف درباره مضرات دخانیات به مناسبت روز جهانی بدون دخانیات در کتابخانه های مدرسه ای، نمایشگاه کتاب درباره زنان و یا آثار زنان به مناسبت ولادت حضرت فاطمه زهرا (روز زن) در بسیاری از کتابخانه ها، نمایشگاه کتابهای کودکان و نوجوانان در حوزه افسانه ها و قصه های ایرانی و سایر ملل

به مناسبت روز جهانی کودک در کتابخانه های مدرسه ای و بخش کودکان و نوجوانان کتابخانه های عمومی و...

۱-۹ شناسائی الگوهای طراحی کتابخانه

بطور کلی کتابخانه محلی برای گردآوری مواد حاوی اطلاعات و ارائه آن به مراجعین است. این مواد در ابعاد اندازه های متفاوتی بوده و معمولا از این عناصر تشکیل یافته است: کتاب، نشریات، استاد، نقشه، صفحه، نوار، میکرو فیلم، میکرو فیش، عکس، کاتالوگ، جزوه، وسائل سمعی بصری و سی دی، نرم افزارهای الکترونیکی، مواد غیر کاغذی مانند دیسک و...

با توجه به عملکرد و گروه استفاده کننده از کتابخانه ها می توان دسته بندیهای متعددی را در این رابطه با انواع مختلف کتابخانه ها ارائه نمود، چند نمونه از جامع ترین تقسیم بندیها اینگونه است:

۱-۹-۱ انواع کتابخانه از نظر حجم و مقدار کتاب:

مشخصات کتابخانه	تعداد کتابخانه های موجود بر حسب جلد	اعضای ثابت بر حسب نفر	سطح زیربنا بر حسب مترمربع
کتابخانه مرکزی	۳۰۰۰۰ جلد به بالا	۱۱۰۰۰ نفر به بالا	۲۵۰۰ متر به بالا
درجه یک	۲۰۰۰۰-۳۰۰۰۰	۶۰۰۰-۱۱۰۰۰	۱۲۰۰-۲۵۰۰
درجه دو	۱۲۰۰۰-۲۰۰۰۰	۳۴۰۰-۶۰۰۰	۱۰۰۰-۱۲۰۰
درجه سه	۶۰۰۰-۱۲۰۰۰	۲۰۰۰-۳۴۰۰	۷۰۰-۱۰۰۰
درجه چهار	۴۰۰۰-۶۰۰۰	۱۰۰۰-۲۰۰۰	۴۰۰-۷۰۰
درجه پنج	۳۵۰۰-۴۰۰۰	۵۰۰-۱۰۰۰	۳۰۰-۴۰۰

۱-۹-۲ انواع کتابخانه از نظر نوع استفاده کننده:

الف - کتابخانه های آموزشی که به ارائه خدمات در سطح مراکز آموزشی از مدارس تا دوره های دانشگاهی می پردازد.

ب - کتابخانه های عمومی که به کلیه گروهها با هر سطح عملی خدمت داده و شامل کتابخانه های مرکزی برای اجتماعات بزرگ و کتابخانه های استانی با وظیفه اداری و توزیع کتاب می باشد.

ج - کتابخانه های خاص و پژوهشی که در بخش های دولتی و خاص فعال بوده و در موسسات تحقیقاتی، آموزشی، صنایع و بازرگانی، بیمارستانها، زندانها و ... به ارائه خدمات می پردازد.

تقسیم بندی دیگری در کشورهای اروپائی متداول است که انواع کتابخانه اینگونه دسته بندی شده است:

الف) کتابخانه های آموزشگاه ها و موسسات آموزشی

ب) کتابخانه های دانشکده ای و دانشگاهی

ج) کتابخانه های تحقیقاتی

د) کتابخانه های شهری و منطقه ای

ه) کتابخانه های ملی و ایالتی

۳-۹-۱ انواع کتابخانه از نظر شیوه ارائه سرویس:

کلیه موادی که در کتابخانه گردآوری می شود به شیوه های ذیل در اختیار بهره برداران قرار می گیرد:

الف - بصورت باز

ب - بصورت بسته

ج - بصورت باز و بسته یا تلفیقی از این دو

در مورد شیوه الف که « سیستم باز » نامیده می شود، مراجعه کننده به کتابخانه، براحتی به قفسه های کتاب

یا سایر مواد دسترسی داشته و آزادانه به انتخاب و مطالعه می پردازد و در مورد شیوه ب که « سیستم بسته » نام دارد

مراجعه کننده از طریق مسئولی که وظیفه حفظ و نگهداری مواد را بر عهده دارد به آنها دسترسی خواهد یافت و در

سیستم تلفیقی بخشی از مواد بصورت باز و برخی دیگر بصورت بسته ارائه خواهد شد، هر یک از شیوه های فوق به نوبه

خود دارای محاسن و معایبی است که بایستی در بکارگیری هر کدام از این شیوه ها مورد توجه قرار بگیرد.

در سیستم باز، مراجعه کننده قادر خواهد بود آزادانه و با اختیار خود به انتخاب مواد پرداخته و از بهترین ها

استفاده کند، اما کنترل مواد در این سیستم به دشواری صورت گرفته و معمولا کتابها و نشریات زودتر مستهلک شده و

بعضا از بین می روند و گرچه این امر برای کتابخانه گران تمام می شود ولی این سرمایه در جهت ترغیب جوانان به

کتاب ارزشمند است.

در سیستم بسته اگرچه مواد از کنترل بهتری برخوردار می باشند ولی در رابطه با مصرف کنندگان دارای

کارآئی کمتری می باشد، بطوریکه گاه اتفاق می افتد که بسیاری از مواد در این سیستم مدتهای طولانی بلا استفاده

بماند و اگرچه مواد، بیشتر عمر می کنند ولی در این سیستم چون ارتباط بین کتابخوان و کتاب مستقیم نیست بهره

دهی کمتر خواهد بود.

در سیستم تلفیقی با حفظ محاسن هر یک از سیستمهای باز و بسته و کاهش عیوب آنها می توان کارآئی

کتابخانه را به میزان زیادی بالا برد و با توجه به شرایط فرهنگی و اقتصادی جامعه حدود باز و بسته بودن سیستم را

تعیین نمود.

۱-۱۰ فضاهای مورد نیاز در سیستم باز و بسته:

**جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات
معماری با قیمت پایین با ما تماس بگیرید.**

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰